

Yhteistoiminnalla monimuotoista arvoa kaikille

Yhteistoiminnallisia ratkaisuja sirpaloituvien yhteiskuntien ongelmiin – käänne yhteishallintaan ympäristöpäätöksenteossa (CORE) -hankkeen vaikuttavustarina 4/4

21.8.2018

CORE-hankkeen arvonluontiin ja yritystoimintaan liittyvä vaikuttavuustavoite on vahvistaa yhteiskunnallista ymmärrystä arvojen moninaisuudesta sekä siitä, miten yhteistoiminta voi tuottaa arvoa eri osapuolille. Tämä ymmärrys mahdollistaa sen, että ihmiset, yhteisöt ja organisaatiot ovat halukkaita tekemään yhteistyötä ja kiinnostuvat omaksumaan yhteistoiminnallisia käytäntöjä entistä vahvemmin osaksi toimintaansa.

Ympäristösuunnittelun ja -päätöksenteon prosesseissa osapuolilla on usein vastakkaisia tavoitteita. Joskus nämä vastakkaiset tavoitteet ajavat toimijat konflikteihin. Arvojen kartoitus ja siihen liittyvä keskustelu voi avata tällaisia tilanteita, sillä keskustelu auttaa osapuolia ymmärtämään toisiaan ja näkemään yhteistoiminnallisuuden ja yhteistoiminnallisuuden tuottaman tuloksen arvoa kaikille osapuolille.

Kokeiluja arvojen tunnistamisen ja luomisen käytännöistä

Arvoja koskevaa keskustelua ja yllä mainitun ymmärryksen kehittymistä edistetään tapaustutkimusten kautta. Tapausten yhteydessä kokeillaan käytäntöjä arvojen tunnistamiseen ja luomiseen yhdessä sekä tuotetaan tietoa arvojen syntyisestä yhteistoiminnan eri osapuolille. Esimerkiksi Sodankylän kaivostoimintaa käsittelevässä tapaustutkimuksessa tarkastellaan, millaisia arvoja osapuolille syntyy tai jää syntymättä kaivostoimintaan liittyvän sopimusperustaisen yhteistyön seurauksena.

Keskeinen tavoite on kehittää arvokartta, jonka avulla voidaan verrata eri toimijoiden arvojen samanlaisuutta ja erilaisuutta. Arvokartta muodostetaan kartoittamalla arvoja olemassa olevista dokumenteista ja aineistoista ja kokoamalla tietoa arvoista tapaustutkimuksiin liittyvissä työpajoissa. Arvoja on aikaisemmin tarkasteltu usein yritysnäkökulmasta. Tässä arvojen kartoituksessa ei aseteta keskiöön yritystä vaan tarkastellaan arvojen syntyä monien toimijoiden muodostamissa verkostoissa, tasapuolisesti näiden eri toimijoiden (esim. lakimiehet, maanomistajat, yhdistystoimijat) näkökulmista.

Hankkeen tutkijat yhdistävät työssä useiden tieteenalojen osaamista. Tieteellistä ymmärrystä arvojen moninaisuudesta lisätään uusien kontekstien avulla. Arvoa teoreettisena terminä työstetään eteenpäin tutkimalla sitä eri tasoilla yksilön rooleista valtioiden väliseen tasoon. Julkaisusuunnitelma kohdennetaan eri tieteenalojen lehtiin, jotta tuloksia hyödyntäisivät useiden alojen tutkijat.

Kohti tavoiteltua vaikuttavuutta – saavutukset tähän mennessä

Yritykset ovat usein keskittyneet ratkaisemaan asiakkaidensa ongelmia eivätkä niinkään yhteisiä ongelmia. Tapaustutkimuksissa pyritään arvojen kartoituksen avulla edistämään sitä, että tapauksissa mukana olevat eri toimijat, yritykset mukaan lukien, näkevät toisensa uudessa valossa ja tunnistavat uusia mahdollisuuksia toimia yhdessä. Parhaimmillaan tapaustutkimuksissa mukana olevat toimijat saavat hyvät valmiudet yhteistoimintaan, hyödyntävät ja luovat yhteistoiminnan

mahdollisuuksia jatkossa ja myös levittävät yhteistoiminnan käytäntöjä ja kulttuuria tahoillaan eteenpäin.

Hanke on aloittanut yhteistoiminnan kehittämistä koskevan yhteistyön ensin Sodankylän kaivostapauksessa ja aloittanut arvojen kartoituksen osana sitä. Tapauksessa pyritään selvittämään, millaisin edellytyksin yhteistoiminnalla voidaan luoda monimuotoista arvoa kaikille sidosryhmille. Lisäksi on analysoitu olemassa olevia oikeudellisia lausuntoja arvon näkökulmasta. Työssä tarkastellaan, millaisia sidosryhmiä lausunnoista löytyy ja millaista arvoa nämä ryhmät kokevat saavansa.